

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. P.18.0990.N

beklaagde,

eiser,

met als raadsman mr. Philip Daeninck, advocaat bij de balie Limburg,

tegen

STEDENBOUWKUNDIG INSPECTEUR VAN HET VLAAMS GEWEST

bevoegd voor het grondgebied van het Vlaams Gewest, met kantoor te 1210

Brussel, Koning Albert II-laan 19 bus 12,

eiser tot herstel,

verweerder.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het hof van beroep te Antwerpen, correctionele kamer, van 12 september 2018.

De eiser voert in een memorie die aan dit arrest is gehecht, drie middelen aan.

Raadsheer Filip Van Volsem heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Marc Timperman heeft geconcludeerd.

II. BESLISSING VAN HET HOF***Beoordeling******Ontvankelijkheid van het cassatieberoep***

1. Het arrest stelt vast dat de feiten van de enige telastlegging met betrekking tot de instandhouding niet langer strafbaar zijn.

In zoverre ook gericht tegen deze beslissing, is het cassatieberoep bij gebrek aan belang niet ontvankelijk.

Eerste middel

2. Het middel voert schending aan van artikel 149 Grondwet en artikel 4.2.14, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, alsmede miskennis van de bewijskracht en de bewijswaarde van de dossierstukken: het arrest kan op basis van de processen-verbaal van 4 april 2003 en 21 november 2012 niet oordelen dat het door artikel 4.2.14, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bedoelde vermoeden van vergunning niet geldt voor wat betreft de chalet, behalve voor wat betreft de kleine uitstulping aan de achterkant van de chalet van 5,73 vierkante meter; de in deze processen-verbaal opgenomen vaststellingen hebben voornamelijk betrekking op uitbreidingen aan de chalet waarvoor het vermoeden van vergunning niet wordt ingeroepen; het uitvoeren van werken aan een constructie waarvoor het vermoeden van vergunning als dusdanig geldt van zelfs vergunningsplichtige maar onvergunde

werken, heeft niet tot gevolg dat het vermoeden van vergunning vervalft; dat is alleen het geval als de constructie dermate wordt gewijzigd dat ze niet meer kan worden beschouwd als bestaand; dat is met deze constructie, waarvan het arrest aanvaardt dat er vroeger een houten chalet was van 40 vierkante meter, niet het geval; noch uit het gegeven dat er een bakstenen buitengevelblad rond de houten chalet werd geplaatst noch uit de omstandigheid dat alle constructies heel recent zijn geverfd kan het arrest afleiden dat er geen sprake meer is van een bestaande constructie; voor het plaatsen van een bakstenen buitengevelblad was geen vergunning vereist; dit betreft onderhouds- of instandhoudingswerken die niet op de stabiliteit betrekking hebben; de structurele elementen werden behouden, het volume of het grondoppervlak van de bestaande chalet werd niet gewijzigd behoudens de kleine uitstulping en de werken waren erop gericht het onderhoud naar de toekomst te beperken; uit een verklaring van een gemeentelijk ambtenaar van 25 oktober 2004 blijkt dat de gebouwen rechtstonden vóór de referentiedatum zodat het vermoeden van vergunning geldt en de gebouwen kunnen worden opgenomen in het lokaal vergunningenregister.

3. De bewijskracht en de bewijswaarde van akten zijn twee onderscheiden juridische begrippen.

In zoverre het middel aanvoert dat het arrest de bewijswaarde dan wel de bewijskracht van de vermelde akten miskent, is het wegens onduidelijkheid niet ontvankelijk.

4. Artikel 4.2.14, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalt dat bestaande constructies waarvan een door enig rechtens toegelaten bewijsmiddel wordt aangetoond dat ze gebouwd werden vóór 22 april 1962, voor de toepassing van deze codex te allen tijde geacht worden te zijn vergund.

De toepasselijkheid van het door deze decretale bepaling ingevoerde vermoeden vereist dat hij die zich erop beroept aantoont dat de constructie werd gebouwd vóór de vermelde referentiedatum en dat het nog steeds gaat om dezelfde constructie.

Daaruit volgt dat indien de constructie zodanig is gewijzigd of aangepast dat ze niet langer kan worden beschouwd als een bestaande constructie, het vermoeden van vergunning niet kan worden ingeroepen.

5. Het staat aan de rechter te oordelen of de constructie zodanig is gewijzigd of aangepast dat die niet langer te beschouwen is als een bestaande constructie. Bij die beoordeling kan de rechter wel degelijk rekening houden met verbouwingen aan of uitbreidingen van de constructie. Ook kan hij in aanmerking nemen of de werken aan de constructie gelet op hun aard en hun omvang niet louter het onderhoud of de instandhouding ervan beogen. Het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

6. Het arrest, dat ter zake de redenen van het beroepen vonnis heeft overgenomen, oordeelt dat het op basis van het strafdossier en de voorgelegde stukken, in het bijzonder de vaststellingen van de stedenbouwkundig inspecteur en de bijgevoegde foto's, duidelijk is dat de oorspronkelijk aanwezige houten chalet van 40 vierkante meter met vijver dermate ingrijpend werd gewijzigd en uitgebouwd met andere constructies dat er geen sprake meer is van een bestaande constructie in de zin van artikel 4.2.14, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en de eiser zich niet kan beroepen op het vermoeden van vergunning. Het steunt voor die beoordeling onder meer op de volgende elementen: waar vroeger sprake was van een houten chalet van 40 vierkante meter, werd door de Inspectie RWO een vakantiehuis in gevelsteen aangetroffen, met een zitruimte, slaapkamer, kleine keuken, bergruimte en bijkomend een kleine uitbouw aan de achterzijde van ongeveer 2,2 meter x ongeveer 3,2 meter, toegang met vier trappen bekleed met tegels, alsook een garage met gevels in bakstenen met opendak als uitbreiding, met wc-hok achter de garage; aan de voorgevel van het vakantieverblijf werd een afdak boven de deur geplaatst; de ruimte tussen de garage en de woning is dichtgebouwd.

Op grond van die redenen kan het arrest oordelen dat de uitgevoerde werken en uitbreidingen aan de oorspronkelijke houten chalet van 40 vierkante meter gelet op de aard en de omvang, het ingrijpend karakter ervan en het gegeven dat ze deels betrekking hebben op de stabiliteit ervan het niveau van loutere instandhoudings- of onderhoudswerken overschrijden en er geen sprake meer is van een bestaande constructie in de zin van artikel 4.2.14, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Die beslissing is dan ook naar recht verantwoord.

In zoverre kan het middel niet worden aangenomen.

7. Voor het overige is het middel gericht tegen overtollige redenen, kan het bijgevolg niet tot cassatie leiden en is het niet ontvankelijk.

Tweede middel

8. Het middel voert schending aan van artikel 149 Grondwet en artikel 6.3.1, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, alsmede miskennis van de regel dat de herstellvordering moet geënt zijn op de bewezen verklaarde feiten van de herstellvordering: het arrest beveelt ten onrechte het herstel van de “steiger vijver” in de oorspronkelijke toestand terwijl de eiser voor die feiten niet werd vervolgd.

9. In correctionele zaken maakt de verwijzingsbeschikking van het onderzoeksgerecht of de dagvaarding de feiten aanhangig zoals ze blijken uit het gerechtelijk onderzoek of het opsporingsonderzoek en die aan de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding ten grondslag liggen.

De herstellvordering moet geënt zijn op de feiten die het voorwerp uitmaken van een bewezen verklaarde telastlegging. Zij beoogt het herstel van de wettigheid naar de toekomst en moet een desgevallend gewijzigde toestand in aanmerking nemen.

10. De enkele omstandigheid dat na het plegen van de vervolgte feiten wijzigingen werden aangebracht aan de constructie die het voorwerp uitmaakt van de strafvervolging of die constructie werd vervangen door een andere, belet niet dat de herstellvordering geënt blijft op de feiten van de strafvervolging, ook al maken de wijzigingen aan de geïndiceerde constructie of de vervanging ervan zelf niet het voorwerp uit van de strafvervolging. Zodra er een oorzakelijk verband bestaat tussen de wederrechtelijke toestand zoals die bestaat bij de uitspraak over de herstellvordering en de wederrechtelijke toestand die het voorwerp uitmaakt van de telastlegging, blijft de herstellvordering geënt op de feiten van de telastlegging spijts de aangebrachte wijziging of vervanging.

11. De rechter oordeelt onaantastbaar in feite over het bestaan van dit oorzakelijk verband. Het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

12. De eiser wordt met de enige telastlegging vervolgd voor het instandhouden van een vakantieverblijf en bijgebouwen alsook het plaatsen en instandhouden van een poort, afsluiting en verhardingen zonder stedenbouwkundige vergunning en dit in natuurgebied ingevolge het gewestplan (...). Het arrest (p. 8) stelt vast dat vanaf 1 maart 2018 de feiten van instandhouding in ruimtelijk kwetsbaar gebied zoals natuurgebied zijn gedepenaliseerd en niet dus niet langer strafbaar zijn, maar dat aangezien de rechter ingevolge artikel 7.7.1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening gehouden is zich uit te spreken over de op instandhouding gesteunde regelmatig aanhangig gemaakte herstellvordering, hij moet onderzoeken of de eiser zich aan de feiten van instandhouding, als grondslag voor de herstellvordering, heeft schuldig gemaakt (arrest, p. 16).

Het arrest (p. 20) stelt vast dat de in de herstellvordering geïseerde constructies waarvan de afbraak wordt gevorderd, zoals de chalet alsook de overige constructies waaronder “de steiger-vijver” één geheel vormen en onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en er derhalve een oorzakelijk verband bestaat tussen al de geïseerde constructies. Op grond van die reden kan het arrest oordelen dat de herstellvordering ook wat betreft “de steiger-vijver” wel degelijk geënt is op de bewezen verklaarde feiten van de strafvervolging en is de beslissing naar recht verantwoord.

Het middel kan niet worden aangenomen.

Derde middel

13. Het middel voert schending aan van artikel 149 Grondwet en de artikelen 6.1.41 en 6.3.1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening: het arrest oordeelt ten onrechte dat het feit dat de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid, thans de Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering (hierna de Hoge Raad) advies heeft verstrekt op basis van het op het ogenblik van het arrest niet meer toepasselijke artikel 6.1.41 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en de daarin bepaalde herstellrangorde, dit advies niet onwettig maakt en dat een eventuele onwettigheid van het advies niet leidt tot de onontvankelijkheid van de herstellvordering.

14. De Hoge Raad dient zijn advies te verlenen rekening houdend met de decretaal bepaalde herstellrangorde zoals van toepassing op het ogenblik van dit advies.

De rechter moet bij het bevelen van het herstel rekening houden met de decretaal bepaalde herstelrangorde zoals van toepassing op het ogenblik van zijn beslissing.

15. Uit de omstandigheid dat op het ogenblik dat de rechter uitspraak moet doen de decreetgever in een andere herstelrangorde heeft voorzien dan de herstelrangorde die gold op het ogenblik dat de Hoge Raad zijn op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven advies heeft verleend, volgt niet dat dit advies daardoor onwettig zou zijn of dat opnieuw om het advies van de Hoge Raad zou moeten worden verzocht. Dit blijkt noch uit enige decretale bepaling noch uit de ontstaansgeschiedenis van de nieuwe decretale bepalingen.

In zoverre het middel uitgaat van een andere rechtsopvatting, faalt het naar recht.

16. Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de Hoge Raad advies heeft verleend op 3 april 2013 rekening houdend met het toen toepasselijke artikel 6.41.1, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Het arrest heeft de beslissing over de herstellvordering beoordeeld rekening houdend met het op dat ogenblik geldende artikel 6.3.1, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Het arrest oordeelt dan ook naar recht dat het loutere feit dat de Hoge Raad advies heeft verleend op basis van de voorheen geldende herstelrangorde dit advies niet onwettig maakt.

In zoverre kan het middel niet worden aangenomen.

Ambtshalve onderzoek

17. De substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen zijn in acht genomen en de beslissing is overeenkomstig de wet geweest.

Dictum

Het Hof,

Verwerpt het cassatieberoep.

Veroordeelt de eiser tot de kosten.

Bepaalt de kosten op 130,41 euro.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, tweede kamer, samengesteld uit raadsheer Filip Van Volsem, als waarnemend voorzitter, de raadsheren Alain Bloch, Erwin Francis, Sidney Berneman en Ilse Couwenberg, en op de openbare rechtszitting van 23 april 2019 uitgesproken door waarnemend voorzitter Filip Van Volsem, in aanwezigheid van advocaat-generaal Marc Timperman, met bijstand van afgevaardigd griffier Véronique Kosynsky.

V. Kosynsky

I. Couwenberg

S. Berneman

E. Francis

A. Bloch

F. Van Volsem